

การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
A STUDY OF THE QUALITY OF LIFE FOR THE ELDERLY
IN CHAT TRAKAN DISTRICT, PHITSANULOK PROVINCE

พีระวัฒน์ จิโน¹, พัฒนพันธ์ เขตต์กัน²
Phirawat Jino¹, Pattanaphan Khetkan²
วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น¹
College of Local Management and Development¹
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม²
Pibulsongkram Rajabhat University²
E-mail: peerawatscorpion@hotmail.com

ได้รับบทความ: 6 กุมภาพันธ์ 2563; แก้ไขบทความ: 28 กุมภาพันธ์ 2563; ตอรับตีพิมพ์: 15 มีนาคม 2563

Received: February 6, 2020; Revised: February 28, 2020; Accepted: March 15, 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเชิงปริมาณ จำนวน 370 คน และและเชิงคุณภาพ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 7 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่พักอาศัย และรองลงมาตามลำดับคือ ด้านสวัสดิการทางภาครัฐ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านร่างกายและด้านจิตใจ 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร การศึกษาสูงสุด การประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนและความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน มีผลต่อปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้าน

ความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านที่พักอาศัยและด้านสิทธิสวัสดิการทางภาครัฐ ซึ่งส่งผลต่อการศึกษาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the quality of life of the elderly in Chat Trakan District, Phitsanulok Province, 2) to compare the factors affecting the quality of life of the elderly in Chat Trakan District, Phitsanulok Province. It is a mixed method: quantitative and qualitative research. The samples were 370 participants for quantitative research and 15 participants for qualitative one. The data were collected by using questionnaires and interview forms and analyzed by using descriptive statistics: frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test and inferential statistics: One-Way Analysis of Variance. The results of the research showed as follows: 1) Quality of life of the elderly in Chat Trakan District, Phitsanulok Province, in 7 areas, overall was at a high level, when considered in each item, the facet with the highest mean was the accommodation, and followed by Government Social welfare, Socio economic facet, Social relations, Environment, and Physical and mental facets. 2) The comparative factors affecting the quality of life of the elderly in Chat Trakan District, Phitsanulok Province classified by personal factors, it was found that personal factors regarding gender, age, marital status, number of children, highest education, occupation, monthly income, duration of living in the community, and the frequency of participation in community activities affecting physical, mental, social relationships, environment, socio-economic facets, accommodation, right, welfare in the public sector affected the quality of life study of the elderly in Chat Trakan District, Phitsanulok Province with statistically significantly different at 0.05.

Keywords: the elderly, quality of life, the elderly

บทนำ

สังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆด้านรวมทั้งประสบความสำเร็จทางการแพทย์และการสาธารณสุขทำให้คนไทยมีอายุยืนยาว ทั้งนี้เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น มีการรักษาสุขภาพอนามัยดีมียารักษาโรคและเครื่องมือแพทย์ทันสมัยทำให้สุขภาพทางด้านร่างกายแข็งแรงและอายุยืนยาวขึ้นสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ขนาดและสัดส่วนของผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นเหตุให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ประเทศต้องประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการดูแลและการจัดสวัสดิการด้านต่างๆให้แก่ผู้สูงอายุตามมา ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตครอบครัวของชาวไทย เพราะเป็นผู้ที่ได้ผ่านชีวิตมายาวนานสั่งสมประสบการณ์ต่างๆมากมายเป็นแหล่งรวมของภูมิปัญญาและคุณค่าต่อชนรุ่นหลังการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็นอย่างมากเพราะผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะของการเสื่อมถอยทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอันเป็นผลมาจากความเสื่อมและความสามารถในการทำหน้าที่ลดลง ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่างๆตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจอาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงานส่งผลทำให้รายได้และความภาคภูมิใจในตนเองลดลงและเมื่อมีการสูญเสียคู่สมรสหรือเพื่อนฝูงที่ใกล้ชิดจะทำให้รู้สึกท้อแท้หมดหวัง จะทำให้รู้สึกน้อยใจ อ่อนไหวง่าย วิตกกังวล รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยและต้องการการพึ่งพามากขึ้น ก่อให้เกิดความเครียดส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ซึมเศร้า แยกตัวจากสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในผู้สูงอายุเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งในครอบครัวและสังคม การเปลี่ยนแปลงในครอบครัวพบว่าผู้สูงอายุจะลดบทบาทจากการเป็นหัวหน้าครอบครัว กลับต้องได้รับการเลี้ยงดูจากบุตรหลานและบางคนอาจถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังอีกทั้งการเกษียณอายุราชการจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีบทบาทและการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมลดน้อยลงเกิดการพึ่งพิงทั้งด้านกิจวัตรประจำวันตลอดจนกิจกรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้สูงอายุได้ ผลจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมจะ ส่งผลกระทบต่อถึงกันและกันไม่รู้จบมีผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุลดน้อยลง การจะดูแลผู้สูงอายุนั้นเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนเพราะเป็นวัยที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่ในลักษณะที่แตกต่างจากประชากรวัยอื่นๆ ในอดีตบุตรหลานหรือผู้อ่อนอาวุโสกว่าในสังคมจะเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุพาไปตรวจรักษาสุขภาพจากภาวะเจ็บป่วยต่างๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ฯลฯ ซึ่งแนวทางในการดูแลผู้สูงอายุ ก็คือการช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขและพึงพอใจสามารถดำรงชีวิตอยู่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยเชิงผสม (Mix Method) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิธีการศึกษา

ศึกษาโดยค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) โดยค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ค้นคว้าอิสระและรายงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษา

ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (primary data)

โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาเอกสารเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในอำเภอ ชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 6 ตำบล 72 หมู่บ้าน จำนวน 4,803 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 6 ตำบล จำนวน 4,803 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง (1) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนแบบง่ายจากประชาชนผู้สูงอายุเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเฉพาะประชากรจากกลุ่มผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ (2) ขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรในการวิจัย ใช้วิธีการกำหนดขนาดที่พอดีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรในการวิจัย โดยใช้สูตรสำเร็จของ Taro Yamane กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้เกิดความสะดวกในการคำนวณผลผู้วิจัยจึงขอกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จากจำนวน 4,803 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 370 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนและความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกโดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับคะแนน แบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านที่พักอาศัย และด้านสิทธิสวัสดิการทางภาครัฐ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้ร่วมแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทางเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกโดยเป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-end)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้ศึกษาขอหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอเก็บข้อมูลสอบถามประชากรในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นที่ 2 จัดเก็บข้อมูลโดยออกทำการแจกแบบแบบสอบถามแก่ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในแต่ละหมู่บ้านตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้วทำการเรียกเก็บทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการทำแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 ทำการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับมาให้ได้ตามตัวอย่างที่ต้องการ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปข้อมูลออกมาเป็นประเด็นตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

5. การแปรผลข้อมูล

- 1) นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์
- 2) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

การแปรผลความหมายของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากการคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประเมินค่า โดยพิจารณาคะแนนตามเกณฑ์ 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 100)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เชิงปริมาณ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการประมวลผลข้อมูลเป็นขั้นตอน โดยหลังจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาเปลี่ยนแปลงรหัสตัวเลข (Code) แล้วบันทึกรหัสลงในเครื่องคอมพิวเตอร์และเขียนโปรแกรมสั่งงานเพื่อวิเคราะห์และหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนและความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับคะแนน ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ 1.ด้านร่างกาย 2.ด้านจิตใจ 3.ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4.ด้านสภาพแวดล้อม 5.ด้านสังคมเศรษฐกิจ 6.ด้านที่พักอาศัย 7.ด้านสิทธิสวัสดิการทางสังคม จากข้อมูลในแบบสอบถามผู้วิจัยใช้การคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

(1) การแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับเปรียบเทียบและอธิบายข้อมูลทั่วไป หรือข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร เพื่อดูการกระจายของตัวแปรและนำเสนอข้อมูลในแต่ละหมวดหมู่ของตัวแปรนั้นๆ

(2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้อธิบายลักษณะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก

(3) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายลักษณะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

(1) ค่าสถิติทดสอบ t – test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระที่จำแนกเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

(2) ค่าสถิติทดสอบ F – test ชนิด One-Way ANOVA ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระที่จำแนกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนและความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ t - test กับ F - test กำหนดไว้ที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามโดยระบุเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต อำเภอลาดตระการ จังหวัดพิษณุโลก เป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-end) วิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลและการจัดระบบของข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะและแสดงความคิดเห็น แล้วนำมาเขียนแบบพรรณนาความ

2) เชงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) เพื่อที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดการระบบข้อมูลซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์โดยการจำแนก หรือการจัดกลุ่มข้อมูลและเขียนบรรยายแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอลาดตระการ จังหวัดพิษณุโลก 7 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านที่พักอาศัย และด้านสวัสดิการทางภาครัฐ ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 : แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอลาดตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูล	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านร่างกาย	370	4.34	.37	มาก
2. ด้านจิตใจ	370	4.24	.47	มาก
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	370	4.50	.64	มาก
4. ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม	370	4.45	.32	มากที่สุด
5. ด้านสังคมเศรษฐกิจ	370	4.51	.37	มากที่สุด
6. ด้านที่พักอาศัย	370	4.45	.24	มาก
7. ด้านสิทธิสวัสดิการทางภาครัฐ	370	4.45	.24	มาก
รวม	370	4.45	.24	มาก

จากตารางเบื้องต้นผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอลาดตระการ จังหวัดพิษณุโลกทั้งหมด 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่พักอาศัย และรองลงมาตามลำดับคือ ด้านสวัสดิการทางภาครัฐ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ

ดังนั้น จากสมมติฐานว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอลาดตระการ จังหวัดพิษณุโลกอยู่ในระดับมากนั้น จากการวิเคราะห์ด้วยสถิติอย่างง่ายจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยได้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ พรบ.ผู้สูงอายุ 2546 การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคต บทบาทภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก รวมถึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยผลการวิจัย พบว่า

โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่พักอาศัย และรองลงมาตามลำดับคือ ด้านสวัสดิการทางภาครัฐ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยและด้านจิตใจ และในส่วนของการวิจัยในแต่ละด้าน พบว่า ด้านร่างกาย สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ถูกหลักโภชนาการ ถูกสุขลักษณะ ครบทั้ง 5 หมู่ และรองลงมาตามลำดับคือ ออกกำลังกายเป็นประจำอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับวัยและสม่ำเสมอ ผู้สูงอายุมีโรคประจำตัว จนทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการได้ สามารถนอนหลับได้อย่างปกติและพักผ่อนอย่างเพียงพอ และผู้สูงอายุมีสมรรถภาพร่างกายที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆในแต่ละวัน(ทั้งเรื่องการทำงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน) ด้านจิตใจ สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้สึกพึงพอใจกับความสำเร็จตามเป้าหมายของตนเองที่ตั้งไว้ และรองลงมาตามลำดับคือ มีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวและครอบครัวมีความอบอุ่น ผู้สูงอายุมีความรู้สึกทางด้านจิตใจ เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง กังวล มากน้อยเพียงใด ผู้สูงอายุรู้สึกพึงพอใจกับการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และมีความสุขในการใช้ชีวิตประจำวันและการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เป็นที่รักใคร่ชอบพของเพื่อนบ้านหรือเพื่อนร่วมงาน และรองลงมาตามลำดับคือ เข้าร่วมงานที่ได้รับเชิญเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเช่น งานบวชงานแต่งงาน งานศพ เป็นต้น สามารถผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นได้เป็นอย่างดี มีกิจกรรมที่ทำร่วมกับคนในสังคม เพื่อนบ้านหรือเพื่อนร่วมงานและเมื่อเกิดปัญหาขึ้นได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือมิตรเป็นอย่างดี ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานที่ที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้ผู้สูงอายุอาศัยอยู่อย่างมีความสุข และรองลงมาตามลำดับคือ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยมีความเหมาะสมต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน อันเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพียงใด สภาพแวดล้อมปัจจุบันมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุมากน้อยเพียงใด ผู้สูงอายุมีความสามารถในการใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น

เพียงใด และสภาพแวดล้อมที่อยู่ส่งผลต่อการเจ็บป่วยเช่นโรคภูมิแพ้ ผื่นคัน โรคปอด โรคระบบทางเดินหายใจ อาหารเป็นพิษ เป็นต้น ด้านสังคมเศรษฐกิจ สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รายได้ที่ผู้สูงอายุที่ได้รับในแต่ละเดือนมีความเพียงพอกับการครองชีพ และรองลงมาตามลำดับคือ มีเงินที่เก็บไว้ใช้ในยามเกิดเหตุฉุกเฉิน มีปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการครองชีพอย่างเพียงพอ มีเงินเพียงพอที่จะทำให้ชีวิตมีความมั่นคงในอนาคต และมีปัญหาด้านภาระหนี้สินหรือมีหนี้สินจำนวนมากทำให้มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันเพียงใด ด้านที่พักอาศัย สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ที่พักอาศัยของผู้สูงอายุมีความมั่นคงแข็งแรงและถาวร และรองลงมาตามลำดับคือ ที่พักอาศัยมีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัยของท่านมีความต้องการการซ่อมบำรุงหรือไม่ ที่พักอาศัยเพียงพอต่อการพักอาศัยในครอบครัวและมีที่พักอาศัยที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ด้านสิทธิสวัสดิการทางภาครัฐ สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หน่วยงานสาธารณะสุขในพื้นที่ของท่านมีการบริการด้านสาธารณะสุขอย่างทั่วถึงและครอบคลุม และรองลงมาตามลำดับคือ นอกจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้วยังทราบถึงสวัสดิการด้านต่างๆที่ผู้สูงอายุได้รับ เช่น ส่วนลดการใช้บริการขนส่งสาธารณะ มีความพึงพอใจต่อการได้รับเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน หน่วยงานภาครัฐในเขตที่พักอาศัยมีการจัดโครงการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ และหน่วยงานภาครัฐในเขตที่ท่านพักอาศัยมีการบริการผู้สูงอายุนอกเหนือจากการจ่ายเบี้ยยังชีพเพียงอย่างเดียว เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามเพศแล้ว พบว่า เพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 77.0 รองลงมาคือเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 23.0 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามอายุแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 60-69 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมาตามลำดับคืออยู่ในช่วงอายุ 70-79 ปีคิดเป็นร้อยละ 38.1 และช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 2.4 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามสถานภาพสมรสแล้ว พบว่า สถานภาพที่มีจำนวนมากที่สุดคือสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 84.6 รองลงมาตามลำดับคือสถานภาพหม้ายคิดเป็นร้อยละ 8.6 สถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 6.5 และสถานภาพหย่า/แยกกันอยู่มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ .3 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามจำนวนบุตรแล้ว พบว่า มีจำนวนบุตร 2 คนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.1 รองลงมาตามลำดับคือจำนวนบุตร 3 คนขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 23.5 จำนวนบุตร 1 คนคิดเป็นร้อยละ 10.8 และไม่มีบุตรมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.6 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามการศึกษาสูงสุดแล้ว พบว่าจบประถมศึกษาสูงสุดมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.9 รองลงมาตามลำดับคือจบมัธยมศึกษาตอนต้นคิดเป็นร้อยละ 19.5 และจบมัธยมศึกษาตอนปลายน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.6 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามการประกอบอาชีพ พบว่ามีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม/ปศุสัตว์/

ประมมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมาตามลำดับคือธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 11.4 ข้าราชการบำนาญคิดเป็นร้อยละ 10.3 ค้าขายคิดเป็นร้อยละ 4.6 และประกอบอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามรายได้ต่อเดือน พบว่ารายได้ 5001-10000 บาทต่อเดือนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาตามลำดับคือรายได้ 10001-15000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 26.2 รายได้น้อยกว่า 5000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 24.4 และรายได้ 15001-20000 บาทต่อเดือนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.5 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่าระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 6 ปีขึ้นไปมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 93.3 รองลงมาตามลำดับคือระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ปีคิดเป็นร้อยละ 5.1 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 1 ปีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.6 ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนภายในระยะเวลา 1 เดือน พบว่าภายในระยะเวลา 1 เดือนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน 4 ครั้งมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมาตามลำดับคือภายในระยะเวลา 1 เดือนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน 2 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 35.7 ภายในระยะเวลา 1 เดือนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน 3 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 13.2 และน้อยที่สุดภายในระยะเวลา 1 เดือนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน 1 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 5.4

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร การศึกษาสูงสุด การประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนและภายในระยะเวลา 1 เดือนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนก็ครั้ง สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 60-69 ปี สถานภาพที่มีจำนวนมากที่สุดคือสถานภาพสมรส จำนวนบุตรส่วนใหญ่อยู่ที่ 2 คน ระดับการศึกษาสูงสุด อยู่ในระดับ ประถมศึกษา การประกอบอาชีพส่วนใหญ่คือ เกษตรกรรม/ปศุสัตว์/ประมง รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ที่ 5001-10000 บาทต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ 6 ปีขึ้นไปและภายในระยะเวลา 1 เดือนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอยู่ที่ 4 ครั้งต่อ 1 เดือน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สภาพสิ่งแวดล้อม สังคมเศรษฐกิจ ที่พักอาศัยและด้านสิทธิสวัสดิการทางภาครัฐ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายและงบประมาณในการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา สามารถพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ เพื่อทำไปสร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในงานวิจัยต่อไปได้ และยังสามารถนำไปเป็นต้นแบบหรือแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ด้านร่างกาย องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มิโรคประจำตัวทำให้การเข้าถึงโรงพยาบาลและการได้รับการรักษาเป็นไปได้ยากในพื้นที่ห่างไกลโรงพยาบาลในตัวเมือง
- 2) ด้านจิตใจ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมนันทนาการต่างๆให้กับผู้สูงอายุและสร้างเครือข่ายในการดึงดูดผู้สูงอายุมาอยู่รวมกันให้ได้มากที่สุด เพื่อลดความรู้สึกเครียด โดดเดี่ยว และทำให้เกิดการพูดคุยปรับทุกข์กันในกลุ่มของผู้สูงอายุ
- 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นเพื่อรวมผู้สูงอายุเข้ามาทำกิจกรรมกระชับสัมพันธ์กัน
- 4) ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกป่าเพื่อรักษาธรรมชาติและปลูกพืชคลุมดินเพื่อให้เกิดความชื้นในดิน เพื่อสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน
- 5) ด้านสังคมเศรษฐกิจ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ
- 6) ด้านที่พักอาศัย องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสำรวจภายในบ้านของผู้สูงอายุว่ามีความปลอดภัยหรือภายในบ้านนั้นขาดเหลืออะไรเรื่องของสุขภัณฑ์ห้องน้ำ พื้น มีความปลอดภัยมากน้อยเพียงใด
- 7) ด้านสิทธิสวัสดิการทางภาครัฐ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ รู้จักสิทธิที่พึงมีและพึงได้จากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อตัวผู้สูงอายุเอง โดยผ่านสื่อ โฆษณา

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยและประเมินผลเป็นรายปีในด้านปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวไปวางแผน ปรับปรุง กลยุทธ์ในการให้ความช่วยเหลือ หรือสร้างนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกพรรณ จันทรวงษ์. (2550). คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานบริการน้ำมันในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.(สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กัญญาภัทร อินทรสอาด. (2551). ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จิณณ์พัชร อัจฉิณ. (2559). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของผู้สูงอายุ:กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาสังคม).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุตินเดช เจียนดอน. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐรา ณ ราช. (2555). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยภรณ์ เลาบุตร. (2557). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรี กลิ่นดี. (2559). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี. **วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี ชีวรุ่งโรจน์. (2556). การเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการปกครองท้องถิ่น).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภูริชญา เทพศิริ. (2555). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอ บ้านนา จังหวัดนครนายก. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป).**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- รุ่งนภา ศรีวิชัย. (2558). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาสนา เล่าตง. (2555). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์นิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและบริหารจัดการ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพรรณ รักษาภักดี. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ คนชราวัยทองนิเวศน์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

